

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Національна Академія мистецтв України
Інститут культурології
Ministry of Education and Science of Ukraine
Rivne State University of the Humanities
National Academy of Arts of Ukraine
Institute for cultural research
(Institute of culturology)
National Academy of Arts of Ukraine**

**УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА:
МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, ШЛЯХИ РОЗВИТКУ**

Науковий збірник

**UKRAINIAN CULTURE:
THE PAST, MODERN, WAYS OF DEVELOPMENT**

Scientific journals

**Напрямок: *Мистецтвознавство*
Branch: *Art Criticism***

**За загальною редакцією *В.Г. Виткалова*
Editor-in-Chief *V. Vitkalov***

**Засновано у 1995 році
Founded in 1995**

***Випуск 22*
*Issue 22***

**Рівне: РДГУ, 2016
Rivne: RDGU, 2016**

ББК 63.3(4Укр)-7

У45

УДК 94(477)

Співзасновники: Рівненський державний гуманітарний університет та Інститут культурології Національної Академії мистецтв України; видавець: Рівненський державний гуманітарний університет

Збірник перереєстрований МОН України як фахове видання з мистецтвознавства (Постанова № 1-05/4 від 22.12.2016 р.)

Друкується за рішенням вчених рад РДГУ (протокол № 11 від 24 листопада 2016 р.) та Інституту культурології (протокол № 16 від 8 вересня 2016 р.)

Видання зареєстровано ISSN International Centre (Paris, FRANCE): ISSN № 2411-1546 (Print)

Видання індексується Google Scholar, РИИЦ (РФ) та Index Copernicus

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації видано Міністерством юстиції України, серія КВ № 22258-12158 ПР від 20.05.2016 р.

Головний редактор:

Виткалов В.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету

Редакційна колегія:

Богуцький Ю.П. – віце-президент НАМУ, академік НАМУ, кандидат філософських наук, професор, директор Інституту культурології НАМУ, голова редколегії

Виткалов С.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету, відповідальний секретар, заступник голови

Волков С.М. – доктор культурології, професор, заступник директора з наукової роботи Інституту культурології НАМУ

Випих-Гавронська А. – доктор мистецтвознавства (габілітований), професор, проректор відділу розвитку Академії ім. Я. Длугоша (Польща)

Захарчук-Чугай Р.В. – доктор мистецтвознавства, професор Інституту народознавства НАН України

Єфіменко А.Г. – доктор мистецтвознавства, професор Українського Вільного університету (Мюнхен, Німеччина)

Іваницький А.І. – доктор мистецтвознавства, член-кореспондент НАНУ, професор, провідний науковий співробітник відділу етномузикології

Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України

Кияновська Л.О. – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри історії музики Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка

Кузнецова І.В. – кандидат філософських наук, доктор філософії (PhD), доцент, с. н. с., вчений секретар Інституту культурології НАМУ

Льоос Гельмут – доктор філософії, професор, директор Інституту історії музики Лейпцизького університету (Німеччина)

Мишуров Г.С. – доктор мистецтвознавства, професор кафедри духової музики УО «Білоруський державний університет культури і мистецтв»

Овсійчук В.А. – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач відділу мистецтв Інституту народознавства НАН України

Постоловський Р.М. – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

Супрун-Яремко Н.О. – доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичного фольклору Рівненського державного гуманітарного університету

Федорук О.К. – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри теорії та історії мистецтва Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури

Шейко В.М. – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАМУ, ректор ХДАК

Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. – Вип. 22 / упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов ; редкол.: Ю. П. Богуцький, С. В. Виткалов, Волков С. М. та ін. ; наук.-бібліогр. редагування наукової бібліотеки РДГУ. – Рівне : РДГУ, 2016. – 302 с.

ISSN 2411-1546

Редагування англomовного тексту анотацій – *Р.В. Майборода (Миколаївський Національний університет ім. В. Сухомлинського)*

Рецензент: *Карась Г.В.* – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри академічного та естрадного співу Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

У збірнику вміщено статті науковців вищих навчальних закладів, присвячені розгляду історико-мистецької проблематики переважно західноукраїнських теренів. Певна частина матеріалу висвітлює різнобічні грані теоретико-методологічних проблем українського мистецтва. Окремий розділ складають повідомлення, огляди та рецензії.

Для науковців, студентів, аспірантів та усіх тих, хто цікавиться вітчизняною історико-мистецькою спадщиною.

ISSN 2411-1546

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016

УДК 447.3.25. Укр.

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ РЕФЛЕКСІЇ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ

Виткалов Володимир Григорович, кандидат педагогічних наук,
професор, завідувач кафедри культурології і музеєзнавства,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
sergiy_vsv@ukr.net

Аналізується тематичний ряд наукових матеріалів, що увійшли до чергового випуску збірника «Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку»: наукові записки. Вип. 22. Виявляються основні напрями наукового пошуку його авторів та наголошено на тих змінах у формах подання матеріалу, викликаних змінами у вимогах Міністерства освіти і науки України.

Ключові слова: науковий пошук, дослідження, культурно-мистецька проблематика, сучасна вища школа України.

Запропонований увазі читача науковий збірник «Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку»: наукові записки продовжує інформувати читача про стан розробки культурно-мистецької проблематики в історичній ретроспективі. Його основою стали матеріали XII міжнародної науково-практичної конференції, проведеної у листопаді 2016 року на базі кафедри культурології і музеєзнавства РДГУ [1]

Із 2016 року, тобто цього випуску, збірник виходить у новому форматі – як спільний науковий проект Рівненського державного гуманітарного університету (кафедра культурології і музеєзнавства) та Інституту культурології Національної академії мистецтв України, про що засвідчено відповідною ліцензією Міністерства юстиції України.

Відтепер збірник має і дещо змінений склад редколегії, включаючи й представників іноземних культурно-мистецьких ВНЗ. Кожен випуск забезпечує окремий науковий напрям – «Мистецтвознавство» або «Культурологія».

Змінено й деякі технічні параметри видання, як от форму і обсяг анотацій наукових статей, загальний обсяг збірника, розширено мовні параметри (крім української, тепер і англійська, польська, російська), інші технічні складові, що зазначено у відповідному розділі «Наукові збірники» нашого сайту «kulturologiya.lv.ua» – та, власне, й самі його статті сформовані відповідно до нових вимог.

Цей збірник індексується у декількох науко-метричних мережах та затверджений (22.12.2016 року) Колегією ДАК МОН України і як фахове видання.

Науковий збірник складається з трьох розділів, предметом аналізу яких є мистецьке життя України в історичній ретроспективі (Розділ I), «Теоретико-мистецька проблематика українського культурного простору» (Розділ II) та «Повідомлення, рецензії, інформації» (Розділ III).

Щодо тематичного ряду поданих статей, то переходячи до їхнього короткого аналізу, слід зазначити, що у першому розділі основний обсяг матеріалу – це розмаїття стилів і форм образотворчого мистецтва середини – другої половини ХХ століття Західної і Східної України, а також музикознавча проблематика на достатньо широкому історичному відтинку, у тому числі й стосовно мистецької практики доби Київської Русі (М. Підгорбунський).

Зокрема цікавим є низка матеріалів, представлених науковцями Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка (І. Зіньків, О. Олійник та Чень Наньпу), які вже чимало років розробляють проблематику народного інструментарію в історичній ретроспективі та різних культурах, зокрема і культурній практиці Китаю. Їх матеріали завжди вирізняє широке використання методів порівняльного аналізу, етимологічні характеристики та багато того, чим і характеризується справжній науковий пошук у будь-якій сфері людської життєдіяльності.

Активно досліджують закладену ще у ХІХ – початку ХХ століття К. Заксом новий напрям досліджень давніх ударних інструментів – музичної археології, яка застосовує методи археологічних досліджень у поєднанні з інструментознавчими. Поєднання цих методів дозволяє з'ясувати семантику та функції музичних інструментів в обрядово-ритуальних практиках, релігійно-міфологічних й світоглядних уявленнях давніх народів.

Як слушно стверджує одна з названих дослідниць, іноді музичний інструмент (його тип, особливості форми, оздоблення) стає єдиним джерелом інформації про історико-культурні явища, які на іншому матеріалі не знаходять однозначних пояснень (О. Олійник). І в цьому плані їх наукові розвідки є переконливим свідченням цієї думки та формою культурної презентації певної пам'ятки.

Традиційно у наших збірниках оприлюднюються дослідження фактично нової, як для України, галузі наукового пошуку – моди і низки питань із нею пов'язаних. Не є виключенням і ці випуски, у яких розвідки провідних фахівців кафедри індустрії моди Академії перукарського мистецтва КНУКіМ Л. Дихнич і О. Костюченко ставлять за мету це довести. Охоплюючи широке коло питань (гендерне тло у сучасних дослідженнях моди, художні зразки одного з найвідоміших представників напряму «дизайн моди» Ч. Ворта та специфіку конструювання і декоративного оздоблення маскарадних костюмів, а також загальне визначення специфіки його дизайнерського стилю.

Серед проблематики цього розділу й розмаїття регіональних мистецьких практик, поданих на значному історичному відтинку часу, що дає можливість прослідкувати зміни та тенденції культурно-мистецького поступу України, виявити найбільш помітні форми культурної діяльності у новітній час (В. Волошенко, О. Демідко, М. Москвічової, Т. Чурпіти, І. Ян).

Ще один напрям наших збірників – огляд культурного процесу чи постатей, які свого часу, переважно у першій половині ХХ століття, були причетні до розбудови національної культурної практики, були засновниками окремих дослідницьких напрямів, стали ініціаторами нових форм культурної діяльності, сприяли поверненню в Україну історико-культурних пам'яток тощо, інакше кажучи, залишили помітний слід у національній культурі, утім, через переважно ідеологічні міркування були вилучені з культурного простору, або їх діяльність розглядалася досить однобічно і не давала належного уявлення як про їх культурологічну діяльність, так і про загальний внесок до історико-культурної спадщини України. Вилучення цих людей з культурного простору України не дасть реконструювати повною мірою ті події, що відбувалися у складній парадигмі ХХ століття. Тож наукові розвідки Г. Дьєрке, Г. Гаврилів, О. Гуляєвої, А. Кравець, Л. Смирної та ні., намагаються цю проблематику активно просувати у сучасний культурний простір України. Такою, зокрема є постать Г. Павлуцького, що наприкінці ХІХ – першій третині ХХ століття здійснив чималий внесок у справу збереження національних пам'яток історії та культури республіки (О. Богатікова). Узагалі, потрібно наголосити, що молоді науковці Маріуполя вже декілька років поспіль репрезентують високий фаховий рівень у розробці саме зазначеної вище проблематики.

Другий розділ збірника включає низку наукових розвідок стосовно розробки теоретичних питань розвитку мистецьких процесів і явищ, зокрема дослідження символічного ряду у первісних культурах (Д. Загайська). Це можна стверджувати і стосовно наукових розвідок львівської дослідниці С. Салдан, яка чимало часу публікується у наших збірниках і продовжує розглядати питання онтології музичного мистецтва за антропософським вченням австро-німецького дослідника Р. Штайнера. Зокрема, вказується на спільність деяких положень його поглядів із музично-естетичними переконаннями Е. Гансліка. Зазначається, що духовна сутність музики як мистецтва «не від світу цього» й «арабески у звуках» володіє власними самодостатніми та самовиразовими формами.

Поезія І. Франка і дотепер стимулює композиторів до творчих пошуків, надихає на нове прочитання творів. Як зауважує М. Загайкевич, вони «настільки щедри емоційними нюансами, що дають можливість багаторазового музичного тлумачення одного і того ж віршованого тексту відповідно до індивідуального сприйняття його композитором». Це підтверджує і факт того, що навіть у цьому випуску вміщено дві статі, автори яких (О. Басса, У. Молчко) по-різному, або інакше кажучи, на різній джерельній (музичній) базі, намагаються виявити сутність поезії І. Франка крізь призму творчості різних вітчизняних композиторів.

Відзначимо і низку матеріалів збірника, автори яких здійснюють спробу реконструювати мистецькі процеси, пов'язані з концертною чи гастрольною діяльністю відомих постатей національної та зарубіжної музики (С. Олійник), розглянути теоретичне підґрунтя художньої діяльності сучасних творців культурного простору у розмаїтті його вияву (А. Кравченко, З. Макарова, Л. Ничай, Н. Перцова, В. Охманюк, Т. Пуларія) чи акцентувати увагу на художній діяльності наших сучасників (О. Осадча, Ю. Радко, Н. Цюпа).

Майже завжди до наших збірників надсилаються розвідки, автори яких аналізують або ж спрогнозовують стан розвитку видавничої сфери України, спрямованої на забезпечення мистецького процесу, адже ця сфера залишається найбільш занедбаною в країні, як і, приміром, сфера виробництва вітчизняних музичних інструментів. У цьому зв'язку наведемо декілька авторів, предметом уваги яких є окреслена проблематика: С. Потієнко, А. Олексюк. Серед іншого відзначимо й статтю О. Собкович стосовно стану розвитку художньої критики в Україні у 1990-х роках, у якій на прикладі журналів «Українська культура», «Нова генерація», «Образотворче мистецтво» та газети «Культура і життя» досліджується арт-критика як елемент культури, феномен розвитку сучасного суспільства. Автором здійснено спробу визначити ступінь її впливу на систему культури, осмислити її соціальний статус у контексті сучасного мистецького процесу. Увагу приділено аналізу названими

вище виданнями провідних тенденцій в сучасному художньому просторі України, рівня її активності у продукуванні нових підходів в осмисленні мистецтва і його сприйняття.

Традиційно помітним є у наших збірниках і блок дослідницьких матеріалів, автори якого намагаються виявити потенційні мистецькі можливості сучасного фестивального руху (А. Власова, О. Карпаш, У. Конвалюк), втіленого, як правило, у святково-обрядовій практиці (П. Бараніченко), чи етнічного святкового костюму, або загалом регіональних святкових строїв (О. Кравчук, В. Шкурко). Найвні і розвідки стосовно з'ясування сутності традиційного і інноваційного у сучасній театральній сфері (О. Хлистуни), чи інших форм творчої самореалізації у вітчизняному мистецтві (Д. Воронік, О. Бобечко).

Чимало оригінальних розвідок сьогодні готується і на перетині образотворчого мистецтва та відносно нового дослідницького напрямку – дизайну середовища. У цьому зв'язку акцентуємо увагу на розвідках А. Поплавської, предметом уваги якої є національна стилістика сучасних українських ресторанних закладів, та О. Даниленко, науковий пошук якої концентрується навколо принципів зовнішнього художнього оформлення будівель готельно-ресторанного комплексу.

Сучасне життя з його потужними технічними засобами, на жаль, знищує чи не найоригінальніший пласт духовної культури людства, яким була епістолярна спадщина. Адже саме в листуванні зовсім по-іншому розкривалася людина, яка постає сьогодні часто в абсолютно неочікуваних ракурсах. Цьому підтвердженням є розмаїті збірки листів видатних діячів культури ХІХ – початку ХХ століття – Л. Толстого, Ф. Ліста, Жорж Санд, Г. Берліоза, С. Рахманінова, С. Прокоф'єва, П. Чайковського, як і Лесі Українки, І. Франка, В. Барвінського та багатьох інших, у листуванні яких поставав глибокий світ духовності цих непересічних постатей і ставала більш зрозумілою їх творчість.

У цьому зв'язку звернемо увагу на розвідку К. Антонової-Колесник, яка крізь призму листування класика вітчизняної музики – М. Лисенка з членами Київської «Старої громади» – намагається прослідкувати його організаторську, громадську, мистецьку та інші види діяльності.

У цьому ж розділі вміщено і ще декілька повідомлень, предметом уваги авторів яких є характеристика представницького та тематичного ряду нещодавно проведеної ХІІ міжнародної науково-практичної конференції у м. Рівне (С. Виткалов, О. Корольчук), місцевого художника, який в силу обставин значну частину свого творчого життя провів в інокультурному середовищі (Л. Костюк), утім залишився глибоко національним митцем.

Тож матеріали чергового наукового збірника складають ще одну сторінку у вивченні національної культурно-мистецької спадщини та сьогодення. України.

Список використаної літератури

1. *Культурний вектор розвитку України початку ХХІ століття: реалії і перспективи*: програма ХІІ міжнар. наук.-практ. конф., Рівне, 10-11 лист. 2016 р. / Укл. : Виткалов С.В., Виткалов В.Г.– Рівне : РДГУ, 2016. – 35 с.

References

1. *Kulturnyi vektor rozvytku Ukrainy pochatku KhKhI stolittia: realii i perspektyvy*: prohrama KhII mizhnar. nauk.-prakt. konf., Rivne, 10-11 lyst. 2016 r. / Ukl. : Vytkalov S.V., Vytkalov V.H.– Rivne : RDHU, 2016. – 35 s.

ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ РЕФЛЕКСИИ В СОВРЕМЕННОЙ ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ

Виткалов Владимир Григорьевич, кандидат педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой культурологии и музееведения, Ривненский государственный гуманитарный университет, г. Ривне

Анализируется тематический ряд научных материалов, которые вошли в состав очередного сборника «Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку»: ученые записки. Вып. 22. Выявляются основные направления научного поиска его авторов и акцентировано внимание на тех изменениях в формах подачи материала, обусловленных изменениями в требованиях Министерства образования и науки Украины.

Ключевые слова: научный поиск, исследования, художественная проблематика, современная высшая школа Украины.

CULTURAL AND ART REFLECTIONS ARE AT MODERN HIGHER SCHOOL

Vitkalov Volodimir, candidate of pedagogical sciences, professor, manager of department of kul'turologiyi i muzeyeznavstva, Rivne State Humanitarian University, Rivne

The thematic row of scientific materials which entered the duty producing of collection the «Ukrainian culture is analysed: the past, modern, ways of development» : scientific messages. Вуп. 22. Basic directions of scientific search of his authors appear and it is marked those changes in the forms of presentation of material, caused by changes in the requirements of Department of education and science of Ukraine.

Key words: scientific search, research, cultural and art проблематика, modern higher school of Ukraine.

Надійшла до редакції 16.11.2016 р.

ЗМІСТ

Виткалов В.Г. Культурно-мистецькі рефлексії у сучасній вищій школі 3

Розділ I. ІСТОРИКО-МИСТЕЦЬКА СПАДЩИНА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Зінків І.Я. Кобза: до питання витоків національного музичного інструмента 7

Олійник О.Г. «Флейта пана» в духовній культурі племен доби неоліту – бронзи 13

Чень Наньпу. Дзвіночки та дзвони в китайській інструментальній культурі доби бронзи 19

Підгорбунський М.А. Еволюція невменного розспіву та його нотації в Київській Русі 25

Осадча О.А. Українська хатня ікона як домінанта при створенні іконічного образу селянського житла кінця XVIII – початку XX століття 30

Демідко О.О. Тенденції розвитку театральної культури Маріуполя в другій половині XX століття (1970-1980-ті рр.) 36

Ян І.М. Діяльність музично-театральних осередків Слобожанщини кінця XIX – початку XX ст. 42

Волошенко В.О. Художній метал Львова першої половини XX століття: тенденції розвитку, стильові особливості 48

Дихнич Л.П. Театральні костюми Поля Пуаре: синтез моди і сценічно-декораційного мистецтва 54

Чурпіта Т.М. Перший сезон Миколи Трегубова у Львівському державному театрі опери та балету (вересень 1940 – червень 1941 рр.) 59

Дьерке Г.Г. Індуктивно-індивідуалізуюче та дедуктивно-синтезуюче спрямування у портретах Володимира Микити 1950 – початку 1970-х рр. 65

Гуляєва О.В. Поєднання традиції та новаторства у творчості художників «суворого стилю» на півдні України у 60-70 роках XX століття 71

Смирна Л.В. «Національна форма» та «сучасний стиль» в українському мистецькому нонконформізмі 1960-х років 76

Гаврилів Г.М. Львівський клуб українських митців як транслятор національної традиції 85

Москвічова Ю.О. Установи культури та центри дозвілля як складова системи організації культурно-мистецького життя регіону (на прикладі Вінниччини) 93

Лук'яненко Д.О. Кобзарські традиції у сучасній музичній практиці України 98

Бобечко О.Ю. Специфіка формування жіночого сольного репертуару в бандурному виконавстві 103

Кравець А.А. До історії вітчизняної балетної школи жіночого виконавства: романтична природа класичних образів Олени Потапової 108

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-МИСТЕЦЬКІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Загайська Д.Л. Символ у добу первісності та стародавніх культурах 113

Гуральна С.С. Обрядово-практична і концертна діяльність церковних хорів Галичини 121

<i>Салдан С.О.</i> Онтологія музики у світогляді Р. Штайнера та її рефлексії у музичній естетиці Е. Гансліка	130
<i>Молчко У.Б.</i> Поезія Івана Франка в музичній інтерпретації Остапа Бобикевича	134
<i>Басса О.М.</i> Поезія Івана Франка у вокальній інтерпретації західноукраїнських композиторів першої третини ХХ століття	140
<i>Олійник С.Ф.</i> Національно-культурні чинники формування Львівської музичної Шопеніани	146
<i>Пуларія Т.В.</i> «...Джерело тієї води, що тече в життя вічне» (світ архетипів Олександра Антонюка)	153
<i>Макарова З.М.</i> Балети класичної спадщини М. Петіпа – П. Чайковського у балетмейстерській інтерпретації Олексія Ратманського	159
<i>Охманюк В.Ф.</i> Творчість Володимира Зубицького в сучасному конкурсному репертуарі	165
<i>Собкович О.С.</i> Художня критика початку 1990-х років у контексті соціокультурного впливу	169
<i>Потієнко С.В.</i> Становлення спеціалізованих періодичних друкованих видань та еволюція української музичної періодики для бандуристів	174
<i>Ничай Л.</i> Організаційно-змістові відмінності пленеру та програм мистецьких резиденцій в сучасних умовах	182
<i>Бараніченко П.О.</i> Синтез традиційного та новітнього в драматургії фольклорно-етнографічних свят (на прикладі свята Різдва)	188
<i>Кравчук О.М.</i> Традиції становлення етнічного святкового костюму Волині	194
<i>Шкурко В.Ю.</i> Теоретичні основи трансформації жіночого образу в контексті модних інновацій ХХ століття	198
<i>Конвалюк У.В.</i> Трансформації фольклору у творчості сучасних українських естрадних співачок	204
<i>Власова А.Ю.</i> Фестиваль «Червона рута» як чинник розвитку національної масової культури	210
<i>Хлистул О.С.</i> Традиції перевтілення актора у театральній-драматичній практиці	215
<i>Воронік Д.С.</i> Архетип культурного героя в українському візуальному мистецтві початку ХХІ ст.	221
<i>Осадча О.А.</i> Християнська тематика в українському станковому живописі 1980-2000-х років крізь призму національної традиції	227
<i>Поплавська А.В.</i> Національна стилістика сучасних українських ресторанних закладів	234
<i>Даниленко О.В.</i> Принципи зовнішнього художнього оформлення будівель готельно-ресторанного комплексу	239
<i>Радко Ю.І.</i> Модифікації баянної сонати на основі жанрового синтезу поеми і балади	244
<i>Цюпа Н.П.</i> Народні хорові колективи в українському музичному просторі	250
<i>Кравченко А.І.</i> Органологічні та стилістичні параметри жанрів камерно-інструментальної музики України (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)	254
<i>Перцова Н.О.</i> Хоровий цикл «Сім експресій» Вероніки Тормахової: до проблеми циклічності	260

<i>Карпаш О.М.</i> Комедія на українських театральних фестивалях: ідентифікація жанру та засади його відтворення	264
---	-----

Розділ III. РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ, ПОВІДОМЛЕННЯ

<i>Антонова-Колесник К.А.</i> М. Лисенко як мистецький та громадський діяч у листах членів «Старої громади»	270
<i>Костюк Л.К.</i> Становлення особистості художника Георгія Косміаді у взаємодії з культурно-мистецьким середовищем Москви (1905-1915 гг.)	276
<i>Виткалов С.В., Корольчук О.Л.</i> Науково-дослідна діяльність як важливий чинник становлення української державності (міжнародний науковий захід у м. Рівне)	281
<i>Олексюк А.В.</i> Мистецькі проекти Дрогобича та їх значення у популяризації нової оригінальної творчості для народних інструментів	286

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Выткалов В.Г.</i> Художественные рефлексии в современной высшей школе	3
Раздел I. ИСТОРИКО-ХУДОЖЕСТВЕННОЕ НАСЛЕДИЕ УКРАИНЫ В КОНТЕКСТЕ МИРОВОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОСТРАНСТВА	
<i>Зинкив И.Я.</i> Кобза: к вопросу о происхождении национального музыкального инструмента	7
<i>Олейник О.Г.</i> «Флейта пана» в духовной культуре племен эпохи неолита – бронзы	13
<i>Чень Наньпу.</i> Колокольчики и колокола в китайской инструментальной культуре эпохи бронзы	19
<i>Подгорбунский Н.А.</i> Эволюция невменного распева и его нотации в Киевской Руси	25
<i>Осадчая Е.А.</i> Украинская домашняя икона как доминанта при создании иконического образа крестьянского жилья конца XVIII – начала XX века	30
<i>Демидко О.А.</i> Тенденции развития театральной культуры Мариуполя во второй половине XX века (1970-1980-е гг.)	36
<i>Ян И.Н.</i> Деятельность музыкально-театральных организаций Слобожанщины конца XIX – начала XX века	42
<i>Волошенко В.А.</i> Художественный металл Львова первой половины XX века: тенденции развития, стилистические особенности	48
<i>Дыхнич Л.П.</i> Театральные костюмы Поля Пуаре: синтез моды и сценично-декоративного искусства	54
<i>Чурпита Т.Н.</i> Первый сезон Николая Трегубова во Львовском государственном театре оперы и балета (сентябрь 1940 – июнь 1941 гг.)	59
<i>Дьерке Г.Г.</i> Индуктивно-индивидуализирующее и дедуктивно-синтезирующее направления в портретах Владимира Микиты 1950 – начала 1970-х гг.	65
<i>Гуляева О.В.</i> Сочетание традиции и новаторства в творчестве художников «сурового стиля» на юге Украины в 60-70 годах XX века	71
<i>Смирная Л.В.</i> «Национальная форма» и «современный стиль» в украинском художественном нонконформизме 1960-х годов	76
<i>Гаврилиш Г.М.</i> Львовский клуб украинских художников как транслятор национальной традиции	85
<i>Москвичёва Ю.А.</i> Учреждения культуры и центры досуга как составляющая в системе организации культурной жизни регионов (на примере Винниччины)	93
<i>Лукьяненко Д.А.</i> Кобзарские традиции в современной музыкальной практике Украины	98
<i>Бобечко О.Ю.</i> Специфика формирования женского сольного репертуара в бандурном исполнительстве	103
<i>Кравец А.А.</i> К истории отечественной балетной школы женского исполнительства: романтическая природа классических образов Елены Потаповой	108

**Раздел II. ТЕОРЕТИКО-ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ АСПЕКТЫ
УКРАИНСКОЙ КУЛЬТУРЫ**

<i>Загайская Д.Л.</i> Символ в период первобытности и в древних культурах	113
<i>Гуральная С.С.</i> Обрядово-практическая и концертная деятельность церковных хоров Галичины	121
<i>Салдан С.А.</i> Онтология музыки в мировоззрении Р. Штайнера и ее рефлексии в музыкальной эстетике Е. Ганслика	130
<i>Молчко У.Б.</i> Поэзия Ивана Франка в музыкальной интерпретици Остапа Бобикевича	134
<i>Басса О.М.</i> Поэзия И. Франка в вокальной интерпретации западноукраинских композиторов первой трети XX столетия	140
<i>Олійник С.Ф.</i> Национально-культурные факторы формирования Львовской музыкальной Шопенианы	146
<i>Пулария Т.В.</i> «...Источник воды, текущей в жизнь вечную» (мир архетипов Александра Антонюка)	153
<i>Макарова З.М.</i> Балеты классического наследия М. Петипа – П. Чайковского в балетмейстерской интерпретации Алексея Ратманского	159
<i>Охманюк В.Ф.</i> Творчество Владимира Зубицкого в современном конкурсном репертуаре	165
Художественная критика начала 1990-х годов в контексте социокультурного влияния	169
<i>Потиенко С.В.</i> Становление специализированных периодических печатных изданий и эволюция украинской музыкальной периодики для бандуристов	174
<i>Ничай Л.</i> Организационно-содержательные различия пленэра и программ художественных резиденций в современных условиях	182
<i>Бараниченко П.А.</i> Синтез традиционного и новаторства в драматургии фольклорно-этнографических праздников (на примере Рождества)	188
<i>Кравчук Е.Н.</i> Традиции становления этнического праздничного костюма Волыни	194
<i>Шкурко В.Ю.</i> Теоретические основы трансформации женского образа в контексте модных инноваций XX века	198
<i>Конвалюк У.В.</i> Трансформации фольклора в творчестве современных украинских эстрадных певиц	204
<i>Власова А.Ю.</i> Фестиваль «Червона рута» как фактор развития национальной массовой культуры	210
<i>Хлистул Е.С.</i> Традиции перевоплощения актера в театрально-драматической практике	215
<i>Вороник Д.С.</i> Архетип культурного героя в украинском визуальном искусстве в начале XXI века	221
<i>Осадчая А.А.</i> Христианская тематика в украинской станковой живописи 1980-2000-х годов сквозь призму национальной традиции	227
<i>Поплавская А.В.</i> Национальная стилистика современных украинских ресторанных заведений	234
<i>Даниленко О.В.</i> Принципы внешнего художественного оформления зданий гостинично-ресторанного комплекса	239
<i>Радко Ю.И.</i> Модификации баянной сонаты на основе жанрового синтеза поэмы и баллады	244

<i>Цюпа Н.П.</i> Народные хоровые коллективы в украинском музыкальном пространстве	250
<i>Кравченко А.И.</i> Органологические и стилистические параметры жанров камерно-инструментальной музыки Украины (конец XX – начало XXI века)	254
<i>Перцова Н.А.</i> Хоровой цикл «Семь экспрессий» Вероники Тормахова: к проблеме цикличности	260
<i>Карпаш О.М.</i> Комедия на украинских театральных фестивалях: идентификация жанра и основы его воспроизведения	264

Раздел III. РЕЦЕНЗИИ, ОБЗОРЫ, СООБЩЕНИЯ

<i>Антонова-Колесник Е.А.</i> Н.В. Лысенко как деятель искусства и общественный деятель в письмах членов «Старой громады»	270
<i>Костюк Л.К.</i> Становление личности художника Георгия Космиади во взаимодействии с культурно-художественной средой Москвы (1905-1915 гг.)	276
<i>Виткалов С.В., Корольчук О.Л.</i> Научно-исследовательская деятельность как важнейшая составляющая становления украинской государственности (международная научная конференция в г. Ровно)	281
<i>Олексюк А.В.</i> Художественные проекты Дрогобыча и их значение в популяризации нового оригинального творчества для народных инструментов	286

CONTENTS

<i>V. Vitkalov.</i> Cultural and art reflections are at modern higher school	3
--	---

Chapter I. HISTORICAL AND ARTISTIC HERITAGE OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE WORLD CULTURE

<i>Zinkiv I.</i> Kobza: regarding origin of national music instrument	7
<i>Olijnyk O.</i> «Pan pipes» in tribes spiritual culture of the neolithic–bronze age	13
<i>Chen Nanpu.</i> Glockenspiels and bells in Chinese instrumental culture of bronze age	19
<i>Pidhorbunskyi M.</i> The evolution of the neume chant and its notation in the Kiev Rus	25
<i>Osadchaya E.</i> Ukrainian home icon as a dominant in the creation of the iconic image of the peasant dwelling in the late XVIII – early XX centuries	30
<i>Demidko O.</i> The tendencies of Mariupol theatrical culture development in the second half of the XX century (1970-1980-s)	36
<i>Yan I.</i> Activities of musical and theatrical cells of Slobozhanshchyna of late XIX – beginning XX century	42
<i>Voloshenko V.</i> Lviv’s artistic metal in the first half of the XX century: development trends, stylistic features	48
<i>Dyhnich L.</i> Paul Poiret’s theatrical costumes: synthesis of fashion and theatrical and decorative arts	54
<i>Churpita T.</i> Mykola Trehubov’s first season in the Lviv state opera and ballet theatre (september 1940 – june 1941)	59
<i>Derke G.</i> The inductively individualizing and deductively synthesizing focuses in the Volodymyr Mikita’s portraits of 1950 – early 1970-s	65
<i>Gulyaeva O.</i> Combination of tradition and innovation in the «severe style» artists’ works in the south of Ukraine in the 60-70 years of the twentieth century	71
<i>Smyrna L.</i> «National form» and «modern style» in the Ukrainian artistic nonconformism of 1960	76
<i>Havryliv H.</i> The Lviv artistic union «the Ukrainian artists’ club» (uac) as a carrier of the national tradition	85
<i>Moskvichyova J.</i> Cultural institutions and leisure centres as a component in the organization system of the regions’ cultural life (based on the Vinnitsa region)	93
<i>Luk’yanenko D.</i> Kobzar traditions in contemporary musical culture of Ukraine	98
<i>Bobechko O.</i> The specific of forming of the woman’s solo repertoire in the bandura carrying out	103
<i>Kravets A.</i> The history of the national ballet school female performance: the romantic nature of classic images Olena Potapova	108

Chapter II. THEORETICAL AND ARTISTIC ASPECTS OF THE UKRAINIAN CULTURE

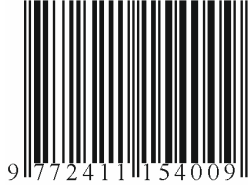
<i>Zagayska D.</i> Symbol of a day in primitive and ancient cultures	113
<i>Hyal’na S.</i> The ceremonial and practical and concert activity of the Halychyna’s church choral collectives ...	121

Saldan S. Ontology music worldview R. Steiner and reflections the musical aesthetics E. Hanslika	130
Molchko U. Ivan Franko' poetry in the Ostap Bobykevych's musical interpretation	134
Bassa O. The vocal interpretation of Ivan Franko's lyrics by western Ukrainian composers of the first third of the twentieth century	140
Oliinyk S. The national cultural factors forming the Lviv musical Chopiniana	146
Pulariia T. «...A water source flowing into the everlasting life» (the world of Olexandr Antoniuk's` archetypes)	153
Makarova Z. Ballets of P. Tchaikovsky – M. Petipa classical heritage in Oleksii Ratmanskyi ballet-master adaptations	159
Ohmanyuk V. Work of Volodymyr Zubysky is in modern competitive repertoire	165
Sobkovych O. Art criticism at the beginning of the 1990-ies in the context of the social and cultural impact	169
Potiyenko S. The establishment of the specialised periodicals for the bandura players and the evolution of the Ukrainian musical periodicals	174
Nychai L. The organizational and content differences of the plein-air and the art residence programs in the modern conditions	182
Baranichenko P. The synthesis of tradition and innovation in the folk and ethnographic Holidays drama (on the basis of the Christmas holidays)	188
Kravchuk E. Traditions of formation ethnic festive costume Volyn	194
Skurko V. Theoretical basis of transformation of the female image fashion innovations in the context of the XX century	198
Konvaliuk U. The folklore transformations in the contemporary Ukrainian pop singers' creative work	204
Vlasova A. The festival «Chervona ruta» as a factor of evolution of the national mass culture	210
Khlystun O. Traditions of the impersonation of the actor in a dramatic theatrical culture	215
Voronik D. Cultural hero archetype in the Ukrainian visual art at the beginning of the XXI century	221
Osadcha O. Christian subject in Ukrainian easel painting of the 1980-s – 2000-s through the prism of national tradition and history	227
Poplavsjka A. The national stylistics of the modern Ukrainian restaurant institutions	234
Danylenko O. The principles of the exterior decoration of the hotel complex buildings	239
Radko Yu. The modification of the accordion sonata on the basis of the poem and ballad genre synthesis	244
Tsiupa N. Traditional choirs in Ukrainian music space	250
Kravchenko A. Organology and stylistic genre parameters of Ukrainian chamber music (late XX – early XXI centuries)	254
Pertsova N. Choir cycle «Seven expressions» Veronica Tormakhova: the problem of cyclicity	260
Karpash O. Comedy in Ukrainian theatrical festivals: identification of genre and principles of its reproduction	264

Chapter III. SUMMARIES, REVIEWS, REPORTS

Antonova-Kolesnyk K. Mykola Lysenko like an artistic and social activist in members letters of the «Stara hromada»	270
Kostiuk L. George Kosmiad's personal becoming of the artist in compatibility with cultural-artistic environment of Moscow (1905-1915)	276
Vitalov S., Korolchuk O. Research activity as important factor becoming of Ukrainian state system (an international scientific measure is in Rivne)	281
Oleksyuk A. Drohobych artistic projects and their importance in the popularization new original creation for folk instruments	286

ISSN 2411-1546

Наукове видання
Scientific edition

Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку
Науковий збірник

Ukrainian culture: the past, modern, ways of development:
Scientific journals

Напрямок: Мистецтвознавство
Series: Art Criticism

Випуск 22
Issue 22

Редактор:
В.Г. Виткалов

Художній редактор:
О.К. Литвин

Комп'ютерна верстка:
Л.М. Федорук

Підписано до друку 24.11.2016 р. Замовлення № 199/1.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 34,9. Наклад 100.

Видавничі роботи: ***ППДМ***
свідоцтво про державну реєстрацію РВ №11 від 12.06.2002 р.
35304, Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Корнин, вул. Центральна, 58
Адреса редакції: 33000, м. Рівне, вул. С.Бандери, 12,
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства. Тел. (0362) 63-42-62